

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6 ΙΟΥΝΙΟΥ 2014
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΡΕΙΣ (3)**

A1. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Tam prope a muris habemus hostem! Itaque cavete periculum, tutamini patriam. Opibus urbis nolite confidere. Fiduciam, quae nimia vobis est, deponite. Neminem credideritis patriae consulturum esse, nisi vos ipsi patriae consulueritis. Mementote rem publicam in extremo discrimine quondam fuisse!

.....
Bello Latino T. Manlius consul nobili genere natus exercitui Romanorum praefuit. Is cum aliquando castris abiret, edixit ut omnes pugna abstinerent.
.....

Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva. Cum illa respondisset «ego, pater, cana esse malo», mendacium illi pater obiecit: «Non dubito quin calva esse nolis. Quid ergo non times ne istae te calvam faciant?».

Μονάδες 40

Παρατηρήσεις

B1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις και φράσεις:

prope	: τον υπερθετικό βαθμό
opibus	: την ονομαστική πληθυντικού αριθμού
nimia	: τον αντίστοιχο τύπο στο συγκριτικό βαθμό
neminem	: τη γενική ενικού αριθμού
ipsi	: τη δοτική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
extremo	: τον αντίστοιχο τύπο στο θετικό βαθμό
discrimine	: την αιτιατική πληθυντικού αριθμού
nobili genere	: την ονομαστική πληθυντικού αριθμού
exercitui	: την αφαιρετική πληθυντικού αριθμού
omnes	: την αφαιρετική ενικού αριθμού στο θηλυκό γένος
illa	: την ονομαστική ενικού αριθμού στο ουδέτερο γένος
pater	: τη γενική πληθυντικού αριθμού

ΑΡΧΗ 2ΗΣ ΣΕΛΙΔΑΣ – Γ΄ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ

istae	: τη γενική πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος
te	: τη δοτική πληθυντικού αριθμού στο γ΄ πρόσωπο.

Μονάδες 15

B2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

habemus	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της προστακτικής μέλλοντα στην ίδια φωνή
cavete tutamini	: το σουπίνο και στους δύο τύπους τις μετοχές όλων των χρόνων στην αιτιατική ενικού του αρσενικού γένους
nolite	: το β΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού
deponite	: το γ΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής παρακειμένου στην ίδια φωνή
natus abiret	: το απαρέμφατο του ενεστώτα το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα
edixit	: το β΄ ενικό πρόσωπο της προστακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
abstinerent	: το γ΄ πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
mallet	: το β΄ πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής ενεστώτα
obiecit	: το β΄ ενικό πρόσωπο της υποτακτικής παρατατικού στην άλλη φωνή
faciant	: τον αντίστοιχο τύπο στην άλλη φωνή.

Μονάδες 15

Γ1α. Να γίνει πλήρης συντακτική αναγνώριση των παρακάτω τύπων:

opibus, vobis, neminem, patriae (το 1^ο του κειμένου), **fuisse, bello, genere, aliquot, cana, illi, te.**

Μονάδες 11

Γ1β. «**Itaque cavete periculum**»: να επαναδιατυπώσετε την πρόταση, ώστε να εκφράζεται απαγόρευση και με τους δύο τρόπους.

Μονάδες 4

Γ2α. «**quin calva esse nolis**»: να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση και τον χρόνο εκφοράς της (μονάδα 1).

Μονάδες 4

Γ2β. Να μετατρέψετε:

- τη μετοχή στη φράση «**T. Manlius consul natus...**» σε ισοδύναμη δευτερεύουσα πρόταση (μονάδες 2).
- τη δευτερεύουσα πρόταση «**Is cum aliquando castris abiret**» σε μετοχή (μονάδες 2).

Μονάδες 4

Γ2γ. «**Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva**»: να μετατρέψετε την πλάγια ερωτηματική πρόταση της περιόδου σε ευθεία ερώτηση με όλους τους δυνατούς τρόπους ως προς την εισαγωγή.

Μονάδες 7

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο εξώφυλλο να γράψετε το εξεταζόμενο μάθημα. Στο εσώφυλλο πάνω-πάνω να συμπληρώσετε τα Ατομικά στοιχεία μαθητή. Στην αρχή των απαντήσεών σας να γράψετε πάνω-πάνω την ημερομηνία και το εξεταζόμενο μάθημα. **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο και **να μη γράψετε** πουθενά στις απαντήσεις σας το όνομά σας.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Τυχόν σημειώσεις σας πάνω στα θέματα δεν θα βαθμολογηθούν σε καμία περίπτωση.** Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό με μελάνι που δεν σβήνει.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Ώρα δυνατής αποχώρησης: 10.30 π.μ.

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ

**ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ΄ ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 6 ΙΟΥΝΙΟΥ 2014
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΛΑΤΙΝΙΚΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ**

- A1.** Τόσο κοντά στα τείχη έχουμε τον εχθρό!
Φυλαχτείτε λοιπόν από τον κίνδυνο, προστατεύστε την πατρίδα.
Μην έχετε εμπιστοσύνη στις δυνάμεις της πόλης.
Να αποβάλετε την αυτοπεποίθηση, που είναι υπερβολική σε σας.
Μην πιστέψετε ότι θα ενδιαφερθεί κανένας για την πατρίδα, αν
εσείς οι ίδιοι δε φροντίσετε για την πατρίδα. Θυμηθείτε ότι η
πολιτεία κάποτε βρέθηκε στον έσχατο κίνδυνο!
- Κατά το Λατινικό πόλεμο ο Τίτος Μάνλιος ο ύπατος, που
καταγόταν από αριστοκρατική γενιά, είχε την αρχηγία του
ρωμαϊκού στρατού. Αυτός όταν κάποτε έφευγε από το
στρατόπεδο διέταξε να απέχουν όλοι από τη μάχη.
- Τότε ρώτησε την κόρη, τι από τα δύο προτιμά, να είναι ύστερα
από μερικά χρόνια ασπρομάλλα ή φαλακρή. Όταν εκείνη
απάντησε "εγώ, πατέρα, προτιμώ να είμαι ασπρομάλλα", ο
πατέρας πρόβαλε σ' εκείνη ψεύτικο επιχείρημα: "Δεν αμφιβάλλω
ότι δε θέλεις να είσαι φαλακρή. Γιατί λοιπόν δε φοβάσαι μήπως
αυτές εδώ σε κάνουν φαλακρή;"

- B1.** prope : proxime
opibus: opes
nimia : magis nimia
neminem : nullius
ipsi : ipsi
extremo : extero
discrimine : discrimina
nobili genere : nobilia genera
exercitui : exercitibus
omnes : omni
illa : illud
pater : partum
istae : istarum
te : sibi

B2. habemus : habento
cavete : cautum, cautu
tutamini : tutantem, tutaturum, tutatum
nolite : nolles
deponite : deposuerit
natus : nasci
abiret : abibunt
edixit : edic
abstinerent : abstineant
mallet : mavultis
obiecit : obicereris , obicerere
faciant : fiant

Γ1α. opibus : αφαιρετική του μέσου στο confidere
vobis : δοτική προσωπική κτητική από το est
neminem : υποκείμενο στο απαρέμφατο consulturum esse
patriae : δοτική προσωπική χαριστική από το consulturum esse
fuisse : ειδικό απαρέμφατο , αντικείμενο στο mementote
bello : αφαιρετική του χρόνου στο praefuit
genere : αφαιρετική της καταγωγής στο natus
aliquot : επιθετικός προσδιορισμός στο annos
cana : κατηγορούμενο στο ego μέσω του συνδετικού esse
illi : έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα obiecit
te : αντικείμενο του ρήματος faciant.

Γ1β. Itaque nolite cavere periculum.
Itaque ne caveritis periculum.

Γ2α. Δευτερεύουσα ονοματική πρόταση του "quin".
Εισάγεται με το "quin", επειδή η εξάρτηση είναι αποφατική (Non dubito).
Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το περιεχόμενό της εκφράζει την πρόθεση του υποκειμένου του ρήματος της κύριας.
Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική Ενεστώτα (nolis), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου.
Δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

Ισχύει η ιδιομορφία της ακολουθίας των χρόνων, αφού η πρόθεση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της. Η πρόταση έχει ρόλο αντικειμένου στο ρήμα non dubito.

Γ2β. T. Manlius consul qui nobili genere natus erat
Is aliquando castris abiens

Γ2γ. Ultrum post aliquot annos cana esse mavis an calva?
Mavisne post aliquot annos cana esse an calva?
Post aliquot annos cana esse mavis an calva?